

INNHold

Prestens ord av Siri Schultze-Floreg	1
Ønskan	2
Hva lever vi for? av Christward Kröner	3
Gleden som overlevelseskraft av Mechtild Oltmann-Wendenburg	7
Å leve med evangeliet – en ny klang av Johannes Lauten.....	9
Tilgivelse og karma av Gry Veronica Alsos.....	11
Et moderne påskemysterium av Lars Thor Smith	15
Den egenkjærlige kjempen av Oscar Wilde.....	29
Minneord – Ingebjørg Laurantzson	34
Morgon.....	41
Nordisk seminar for Kristensamfunnet	43
Gravferder.....	44
Ischariot	45
Menigheter	46

Prestens ord av Siri Schultze-Floreng

I Japan er det en kunstart som heter Kintsukoroi. Det betyr 'å reparere med gull'. Krukkene som var gått i stykker, settes sammen igjen, og bruddflatene males med gull. Det er ikke om å gjøre å sette krukken sammen og skjule bruddet. Nei, bruddflatene fremheves.

I sjelelivet har mange av oss opplevet at noe knuses eller går i stykker. Det gjør vondt. Kan vi sette bitene sammen igjen? Kan vi akseptere våre bruddskader og derigjennom begynne å hele dem? Å forsone seg med det som var, det som hendte, kan være det første penselstrøk.

Kan vi være med på å hele den andres 'sjelekrukke'? Ja, det kan vi, i alle fall til en viss grad. Vi vet ofte lite om hva som virkelig hjelper. Men det å lytte til den andre og akseptere den andres fortelling, det kan gi mulighet til at den andre kan heles.

Takknemlighet for at vi kan leve igjennom livets utfordringer, er gull til våre skår. Gleden over livet kan være penselen som dyppes i gull. Våre livssjelekrukker får nytt liv og et vakkert utseende.

Kristus selv viser seg som en japansk Kintsukoroi-kunstner idet Han viser Thomas naglemerkene og såret i siden på søndag etter påske. Kristi helbredelseskraft kan vi strebe etter når vi prøver å bearbeide våre sår, og henvender oss til Ham for hjelp.

Önskan

Ack låt mig leva riktigt
och riktigt dö en gång,
så att jag rör vid verklighet
i ont som i gott.
Och låt mig vara stilla
och vörda vad jag ser,
så detta får bli detta
och inget mer.

Om av det långa livet
en enda dag var kvar,
då sökte jag det vackraste
som jordlivet har.
Det vackraste på jorden
är bara redlighet,
men det gör ensamt liv till liv
och verklighet.

Så är den vida värden
ett daggkåpeblad
och ini skålen vilar
en vattendroppe klar.
Den enda stilla droppen
är livets ögonsten.
Ack gör mig värd att se i den!
Ack gör mig ren!

Karin Boye, fra samlingen Till Dig, 1963

Hva lever vi for?

av Christward Króner

Guddommelige og menneskelige åndsmål

Før de unge konfirmeres, tar de et tilbakeblikk på livet sitt så langt og skriver en slags livsløpsfortelling. Det er en viktig bevisstgjøring som kan gi kimen til en stadig større ansvarsfølelse når de etter hvert i økende grad skal forme sine egne liv. Barndommen ligger bak dem, og hele det videre livet ligger foran dem. Konfirmasjonen markerer overgangen, terskelen eller porten til det videre livets store, ukjente rom. Her dukker kanskje for første gang det spørsmålet opp som kan følge oss voksne hver dag: Hva lever jeg egentlig for? Hva er hensikten med mitt liv? Hva betyr det for meg, hva betyr det for andre? Hva vil jeg gjøre med og ut av mitt liv? I dåpen, som ofte ligger 14 år tilbake i tid ved konfirmasjonen, blir livets mening beskrevet i knappest mulig form, på en gåtefull og bydende måte: “Den (dåpsbarnets sjel) skal leve for åndens sfære med guddommelig åndsmål.” Kjernen er at sjelen skal leve åndsorientert. Imperativet betegner noe som ikke er en selvfølge, som ikke uten videre er til stede, men som først må oppnås, tilkjempes eller frembringes. Når noen kommer til oss med ordene “du skal”, blir vi vanligvis ikke begeistret for det. Vi føler oss formanet, presset eller umyndiggjort. Selv når ordene kommer fra Gud, som i de ti bud, kan det føles slik. Bare om det lykkes oss, utfra egen, fri innsikt og av egen, fri beslutning å forvandle “du skal” til “jeg vil”, føler vi oss igjen fri og i samklang. Setningen fra dåpen uttrykker to realiteter; “åndssfæren” og “det guddommelige åndsmål”. Disse skal

sjelen sette seg i forbindelse med. Den skal ut fra det guddommelige målet leve slik at den med hele sitt nettopp påbegynte jordliv vender seg hen imot åndens sfære.

Når åndens sfære er det sentrale, kunne ikke sjelen bare ha blitt igjen i himmelen? Hvorfor gjøre alt så tungvint? Fra et guddommelig perspektiv synes det å være avgjørende at vi lærer å søke den guddommelige verden mens vi befinner oss på det jordiske plan. Her har vi den bevissthetsmessige distansen til det åndelige, og vi må vende oss mot “åndens sfære” ut fra oss selv. Hvordan forholder det seg med “det guddommelige åndsmål”? I dåpen blir det talt om sjelens før-fødselige eksistens, og om at den ble sendt til det jordiske fellesskap. Lar det seg tenke at den inkarnerende sjel helt har forbundet sin egen vilje med den guddommelige vilje, og at det guddommelige åndsmålet som vi skulle forme livet etter, samtidig er vårt helt egne og bejaede inkarnasjonsmål? Men, når vi så har fått en jordisk kropp og våkner opp til jordbevissthet, da har vi glemt alt sammen! Hvordan kan det ha seg? Eller fins det noen som klarer å erindre sine inkarnasjonsintensjoner? Formodentlig de færreste. Men hvorfor er det slik? Så ubekvemt, så strevsomt? Kanskje fordi det guddommelige åndsmålet gjør det nødvendig å gi oss sjansen til å utvikle oss til frie og skapende vesener. Og det kunne vi ikke hvis vi var blitt igjen i “himmelen”, hvis vi hadde levd som “ånd blant ånder”, i permanent bevissthet om og opplevelse av guddommelig nærvær. Det kan bare skje på jorden. Og på det tidspunkt, da den himmelske nisten fra livets begynnelse langt på vei er fortært, når vi tar skrittet inn i jordmodenheten, puberteten, når følelsen av gudsforlatthet og meningsløshet kan ta plass i sjelen, ved

denne biografiske terskelovergangen feires konfirmasjonens sakrament. Her møter vi ordet “åndsmål” igjen; ikke lenger det guddommelige åndsmål, men de egne og individuelle åndsmål hos dem som konfirmeres. Når hendene legges velsignende på ungdommen, blir det unge mennesket talt til direkte, og det bes om at den enkeltes livskrefter, sjelemakter og åndsmål må bli ledet av Kristusånden gjennom livets gleder og sorger.

Hva er da åndsmål? Kanskje ideer som vi griper ut fra fri erkjennelse og gjør til våre idealer? Kan åndsmål være kraftsentra, hvorfra det kan oppstå noe på jorden og blant mennesker som ikke ville ha oppstått ut fra rene naturkrefter omkring oss og i oss? Har åndsmål som begynner å virkeliggjøres i denne verden, alltid noe å gjøre med forvandling av det gitte? Også i meg? Trengs det hele tiden overvinnelseskraft for å forbli tro mot disse målene? Og ligger det ikke i dette også en skapende virksomhet som noe helt nytt kan springe frem av?

Hvorfor taler Kristus i Det nye testamentet så ofte i lignelser om “himlenes rike”? Vil han med det beskrive en verden som menneskene vil erfare etter døden? Eller kan det være at han, som etter oppstandelsen er “himmelkreftenes herre på jorden”, som Credo uttrykker det, ønsker å tilskynde oss til å leve utfra åndsmål og virke slik at det her på jorden kunne oppstå stadig mer “himmelske” forhold?

Vi mennesker er i stand til å skape et helvete på jord for hverandre, det vet vi alle altfor godt, men kan vi også bygge med på en “himmel på jord”? Det kunne sannelig være grunn god nok til å forlate den før-fødselige åndstil-

værelsen, for himmelen på jorden kan ikke oppstå i den åndelige verden. Og hvis det skulle oppstå noe himmelsk her på jorden, ville det også for den opprinnelige himmel bety noe nytt, utvikling og berikelse?

Hva handler lignelsene og fortellingene om? Ofte om en art himmelsk logikk som står i motsetning til en utelukkende jordisk logikk, som i såmannlignelsen, hos arbeiderne i vingården, i det kongelige bryllup eller i fortellingen om det bortkomne får. Disse fortellingene kan åpne for et høyere utsiktspunkt som stille forvandler vår fornemmelse. Men også all undervisningen i bergprekenen eller historiene om den fortapte sønn eller den barmhjertige samaritan - alt dette, også Kristi egne handlinger handler om en livsorientering som kan veve nytt liv og nettopp "himmelkrefter" inn i "den hendøende jordtilværelse". Det kan skje hvis det lykkes oss å la noe av dette gi næring til våre egne, selvstendig tilegnede idealer. Fritt øvet selvovertvinning og offervilje er jordbunnen hvor disse himmelfruktene kan trives. Det er ikke enkelt, men hvem har sagt at det kristelige livet skal være bekvemt? Å kristnes har også med smerte å gjøre, med fødselssmerte.

Hvis menneskeheten engang virkelig skal bli frihetens og kjærlighetens hierarki, da står det om mye, ja, om alt. Hver dag er et stykke på veien mot dette målet, med høyder og dybder. Det går gjennom gleder og sorger, men på denne veien går noen sammen med oss, trøstende og hjelpende. Det sier konfirmasjonen noe om ved å videreføre motivet fra dåpen og tale sart om åndsmålene til ungdommen som er i ferd med å gå gjennom porten til sitt voksne liv.

Trykket i Die Christengemeinschaft 4/2023. Oversatt av Kjersti Kløften

Gleden som overlevelseskraft

av Mechthild Oltmann-Wendenburg

De syv sendeskrivene til menighetene i Lilleasia som Johannes skrev i Apokalypsen, forbandt Rudolf Steiner med menneskehetens syv kulturepoker. Det femte brevet var skrevet til menigheten i Sardes og inneholder noe som kan sammenlignes med vår tid. Til Sardes ble det skrevet: “Dere har navn av å leve, men dere er døde.” Dette utsagnet viste ikke til livet etter døden, men til den jordiske eksistens, og det samme er tilfelle med resten av brevet. Hva har dette med vår tid å gjøre? Lever kanskje også vi med et slikt “navn”, og hva betegner det? Etter hvert som tiden går, blir det mer og mer forståelig. Ennå i det 20. århundre var døden fysisk sterkt til stede, som f.eks. i forbindelse med de to verdenskrigene. Mennesker mistet livet i større antall enn noen gang før.

I det 21. århundre trenger dødssonen stadig lenger inn i sjelelivet. Aldri før har det vel vært så mye fortvilelse på grunn av følelser av meningsløshet, ensomhet og avmakt av ulik art, aldri så mye lengsel og behov for terapier av alle slag som i dag. Slike prøvelser kan heldigvis ofte overvinnnes og kanskje føre til modning, men når døden griper inn under bevissthetsterskelen, når den i første omgang slett ikke merkes, da går den vesentlig dypere. I dette ligger en ny fare, f.eks. når man i timevis slukes av den digitale verden. Selv om teknikkens fremskritt har gitt oss nåderike gaver, som i den moderne medisins beundringsverdige muligheter, er likevel terskelen til dødsriket derved ganske nær.

Enhver som har sittet ved sengen til et kjært menneske og sett at det i timer, dager og netter har fått kunstig åndedrett, opplever kampen mot dødskreftene og hvordan grensen mellom liv og død svinner. Men at våre egne livskrefter er utsatt for det samme, når vi time etter time sitter foran tekniske apparater, merkes ikke like lett. Etterpå kan sjelen føles tom. Sanseinntrykkene blir massivt innskrenket. Da er vi et stykke på vei som døde, som innsavnede, selv om vi lever.

Hva kan derimot få sprudlende glede til å velle frem? Den som ønsker å være vitne til det, skulle oppsøke et sted hvor barn er samlet. Der ser det ut til å være en spesiell livsberedskap og begavelse for gleden. Barn glede i alle sine uttrykksformer er et element som brer seg utover på samme måte som påskebudskapet. Den som ønsker å oppleve jubelens sjeldne forekomst, kan finne den i barnelatter.

Det fins et sted i evangeliet hvor dette inntreffer på en egenartet og overraskende måte, utløst av et barn:

Da de hellige tre konger underveis tapte stjernen av syne, som hadde ledet dem den lange veien til Palestina, måtte de en stund klare seg uten den. Midt på håpets vei falt det dermed et stort mørke over dem. Så kom det onde inn i julefortellingen, for de måtte spørre Herodes hvor den nyfødte kongen var å finne.

Men så, da stjernen lyste frem på nytt, ble de fylt og grepet av en ufattelig stor glede, som man i dag blant ungdommer ville kalle en "megaglede". (Det heter det også på gresk.)

Livet til det lille barnet som de søkte, som bar “verdens liv” i seg, dro på gledens vinger inn i deres hjerter.

Det nye ved dette barnets liv består i at det står seg overfor all død, ikke bare døden ved livets ende. Overalt hvor oppstandelsens kraft brer seg ut, overvinner livet døden og gleden seirer over tristheten, smerten og fortvilelsen.

Mechtild Oltmann-Wendenburg, f. 1939, prest i Berlin.

*Trykket i Die Christengemeinschaft 4/2023
Oversatt av Kjersti Kløften*

Å leve med evangeliet – en ny klang av Johannes Lauten

(Markus 16, 1 - 7)

En mektig stein stengte for graven hvor Jesu Kristi legeme var blitt lagt etter døden. Dermed var hemmeligheten om det dødsviede legemets forvandling til en ny legemlighet, oppstandelseslegemet, skjult for menneskenes sanser.

Kvinnene på vei til Herrens grav var så fylt av forlatthetens smerte at bare et eneste spørsmål beveget dem: Hvem tar steinen bort fra våre hjerter?

Hvordan kan det ha lydt da steinen ved soloppgang påskemorgen løsnet og veltet om? Skjedde det fordi Jorden boblet av fryd, fordi dens skaper forbandt seg med den da

hans blod strømmet inn i den, da hans åndsbærende legeme forente seg med den?

Klang det som en eneste dyp tone, hvorfra oppstandelsesbudskapetets mangfoldige melodi løftet seg og foldet seg ut? Etter påsken er dødsovervinnelse blitt en ny klang i verden, og vi kan lære å elske den og synge den.

Kvinnene på veien løftet blikket og så en ny verdensoppstandelsesdag skinne frem. Hvordan vil det klinge i våre sjeler når den indre åndsfremmedhetens blokkade løser seg opp i jubelsang, og vi finner mot til å løfte blikket så vi kan se noe annet og mer enn det som trykker oss ned?

Et ord av Paulus kan ledsage oss inn i påskeukene: *Måtte dere mer og mer våkne opp til kjærligheten som sannelig lever i dere, som leder dere til erkjennelseskraft og til å kunne skjelne mellom åndene. Da vil hele deres vesen stråle i sol-lik klarhet, og intet skal trykke dere ned. Slik skal dere være når Kristus-dagens lys bryter frem. Ved Kristi kraft vil frukten av deres sanne vesen modne i dere. Dere skal være en Guds åpenbaring.* (Fil. 1,9-11)

Johannes Lauten f. 1934, prest i Essen.

*Trykket i Die Christengemeinschaft 4/2023
Oversatt av Kjersti Kløften*

Tilgivelse og karma

av Gry Veronica Alsos

Dette er den tredje i en serie artikler om tilgivelse basert på boken «*Die okkulte Bedeutung des Verzeihens*» eller «*The occult significance of forgiveness*» av Sergei O. Prokofieff. De to forrige artiklene sto i nummer 3 og 4-23.

Tilgivelse kan gis både til en selv og andre, og i begge tilfeller må en overvinne noe i seg selv. Det innebærer et offer, og gjerne at man ser seg selv i en større sammenheng og tilgir for å sette flere enn seg selv fri fra en situasjon som har bundet en fast.

Å åpne for guddommelige krefter

Tilgivelse er en fritt villet handling som skaper rom for utvikling. Prokofieff beskriver det slik at tilgivelse kan bli mulig ved at vi arbeider for å overvinne våre negative tendenser og nå et moralsk nivå som åpner vårt lavere jeg for at vårt høyere jeg kan gjennomtrenge det og virke i det. Da frigjøres eterlegemet for destruktive virkninger og renses slik at det kan bli virksomt i den astrale verden. På denne måten frigjøres eterkrefter, og dermed skapes muligheten for et møte med Kristus.

Når vi arbeider for å tilgi, bruker vi vår moralske vilje til å utslette de negative virkningene av minnet om en udåd som er begått mot oss. Slik skaper vi et «hull» i den ellers ubrutte hukommelsesstrømmen, og her kan vårt høyere jeg flyte inn og lyse opp vårt lavere jeg. Dette styrker jebvisstheten og vår opplevelse av tilknytning til det

guddommelige. Høye moralske krefter får tilgang til å virke i jeget. Om vi kaller disse kreftene for det høyere jeg, åndsselvet eller skytsengelen, så er de uansett uttrykk for guddommelige krefter som står i forbindelse med hierarkiene. Denne spirituelle oppvåkningen blir altså en anledning til bevisst opplevelse av vårt høyere selv og dets forbindelse med kosmos. Slik kan vi komme i kontakt med våre egne motiver og oppgaver for dette jordelivet. Her berører vi tanken om karma, at vi gjennom handlinger i det ene livet legger føringer for det neste, så vi får mulighet til å utbalansere de negative virkningene av våre handlinger.

Karmas lover

Enten vi handler eller ikke, enten vi tilgir eller ikke, like fullt sår vi frø for vår videre utvikling i dette og neste liv. For hvert jordeliv pådrar vi oss nytt karma i forhold til andre mennesker, samtidig som vi får anledning til å utbalansere tidligere karmisk skyld. Gjennom tilgivelse kan vi løse opp karmiske knuter som har oppstått i dette livet, og unngå at de følger med over i neste liv. Vi kan forestille oss hvor komplekse karmiske forhold kan bli gjennom gjentatte jordeliv dersom vi ikke får ordnet opp i mer enn det vi pådrar oss. Det russiske ordet for tilgivelse betyr å forenkle, avkomplisere og gjøre naturlig. I denne sammenheng forstår vi det som å nærme seg sin opprinnelige tilstand, altså den uten karma. Jesus var et menneske som inkarnerte for første gang på Jorden, og han startet dermed livet uten karma. Prokofieff beskriver Parzival som født fri for karmiske bindinger, og han ble derfor beskrevet som en hellig narr. I motsetning til Jesus pådro Parzival seg allerede i ung alder karmisk skyld i ren, naiv iver, men han benyttet

hele sitt liv til å utbalansere denne skylden og rette opp igjen alt han hadde gjort av ugjerninger. Så ble han en verdig gralskonge.

Dersom man ikke retter opp de feil og ugjerninger man begår, havner man i komplekse forhold som siden må utbalanseres. I tiden etter døden får man oppleve virkningene av sine gjerninger på andre, og kimen til ønsket om å rette opp feil og udåder får vokse frem. Det er hierarkiernes oppgave å legge til rette for at du i ditt neste liv kommer i posisjon til å utbalansere karma overfor de du skylder noe. Det kan være så enkelt som at du får anledning til å tilføre dem godhet eller kjærlighet. Jo flere slike forhold du skal ordne opp i, jo mer komplekst må ditt og andres liv legges til rette for at det skal bli mulig, du skal jo kunne treffe alle disse menneskesjelene. Alle hierarkiene er involvert i at dette kan skje, og din inkarnasjon forberedes flere generasjoner på forhånd. Karmas lover må altså kreve en kolossal innsats og bevissthet! La oss si at du da kommer i posisjon til å utbalansere karma overfor et menneske som du i dette livet ikke kjenner fra før, men har en karmisk knute med, - og så benytter du av en eller annen grunn ikke anledningen. Etter karmaloven blir det hierarkiernes oppgave å finne nye muligheter for deg, enten i dette liv eller i neste. Hele kosmos blir involvert i konsekvensene av din unnfalighet. Din egen utvikling blir bremset, og utfordringene kommer tilbake i forvandlet form inntil du har utviklet og utbalansert det du har planlagt.

Befriende tilgivelse

Når jeg tilgir andre mennesker, påvirker jeg både mitt eget og deres karma. Gjennom sann tilgivelse forlater jeg den

andre all skyld, slik at vedkommende ikke blir avhengig av å gjøre opp for sine synder. Når jeg allerede i dette livet tilfører verden godhet og kjærlighet som kan veie opp for udåden, frigjøres de kosmiske kreftene som skulle arbeidet for å skape muligheter for utbalansering av vårt felles karma. Karma erstattes av nåde, nødvendighet erstattes av åndelig frihet. Det frihetsrommet som skapes, gir hierarkiene anledning til å arbeide for Kristi formål, til å bygge det nye kosmos; komme Ditt rike!

Når den tilgitte kommer til det sted i sin lutring at vedkommende skal møte konsekvensene av en tilgitt handling, blir det til et nådens møte der Kristus virker. Her kan Kristus arbeide oppbyggende, og motstandskreftene har her ingen makt. Jo større udåd som var begått mot deg, jo større behov for tilgivelse, fordi din tilgivelse lar synderen møte Kristus etter døden. Man kan bare forestille seg hvor viktig et slikt møte kan være for den videre utvikling hos en sjel som har mye ondt på samvittigheten!

Kristi redskap

Hver eneste gang vi tilgir andre, bidrar vi til menneskehetens videre utvikling, både for de individer vi avlaster for karma, og de kosmiske krefter som får rom til å arbeide for det gode. Gjennom tilgivende handlinger blir vi Kristi hjelper, og dette blir vi mer og mer klar over for hver gang vi utøver sann tilgivelse. Vi kan oppleve at våre handlinger blir et uttrykk for: *Ikke jeg, men Kristus i meg*. Før fødselen møter vi Mikael og Kristus, og vi får i store bilder oppleve selvovertinnelsen (over dragen) og den kjærlighetsfulle offergjerning. Slik legges kimen til at vi kan utvikle vilje og forståelse for de to aspektene ved sann tilgivelse.

Prokofieff beskriver det slik at den som arbeider systematisk med tilgivelse, vil utvikle sin samvittighet til kosmisk klarsyn. Samvittighetens stemme vil transformeres til levende, imaginative bilder som viser oss hva vi må gjøre for å utbalansere karma i dette livet. Slik blir vi et redskap for Kristus, så han kan virke inn i verden gjennom det eteriske. Når vi avstår fra å kaste den første stenen, er det fordi vårt høyere jeg er gjennomtrengt av Kristi kraft.

Når vi tilgir, tar vi en annens karma på oss, det er et lite format sammenlignet med hva Kristus gjorde for menneskeheden. Neste artikkel skal handle om hva tilgivelsens offergjerninger kan bidra til i kampen mot motmaktene.

Et moderne påskemysterium

av Lars Thor Smith

*«Som den førstefødte blandt de,
der skal finde hinanden i sjælen.»*

I 2024 falder Påsken så tidlig, at det er naturligt at forbinde den med forårets rituelle frugtbarhedsfester og deres betydning. Derfor er Nerthus- og fødselsmysteriernes esoteriske baggrund og dens sammenheng med den menneskelige seksualitet tema i denne artikkel. Er Parsifals grals- og påskemysterium bæreren af et fremtidigt kærlighedsmysterium, hvor sjælene finder hinanden på et indre plan, i stedet for bare at måtte begære hinanden erotisk? Denne artikkel kommer vidt omkring, fra den romerske historiker Tacitus til danskernes egen afdøde direktør for Nationalmuséet, P.V. Glob.

Påskan er jo en bevægelig fest, det vil sige, den falder hvert år på et andet tidspunkt. Derfor er det enkelte års Påske et «individuel barn», der skal fødes, helt forskelligt fra de foregående. I 2024 falder Påskan tidligt, allerede få dage efter forårsjævndøgn er det Palmesøndag, mandag i Påskeugen er Mariæ Bebudelsesdag og Påskesøndag 31. marts. Det vil sige, at Påskan i år knytter sig umiddelbart dels til forårsjævndøgn som forårsfest, dels til den særlige stemning på Mariæ Bebudelsesdag den 25. marts, hvor Maria af englen Gabriel fik forudforkyndt Jesu fødsel. Fra denne dag til Juledag, hvor Jesusbarnet blev født, er der nøjagtigt 275 dage eller 39 uger og 2 dage. Almindeligvis regnes en gennemsnitlig menneskelig svangerskabsperiode for at være 38 uger fra befrugtningstidspunktet.

Dette maleri af Melozzo da Forlì (ca. 1438-1494) som skildrer Mariæ bebudelsesdag, er nu i Pantheon i Roma.

Engelen Gabriel opsøger jomfru Maria og forudforkynder fødslen af Jesus, undfanget ved Den hellige Ånd. I kristen ikonografi symboliserer duen «Den hellige ånd» og liljer «jomfruelighed».

Kilde:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Annunciation_Melozzo_da_Forlì_Pantheon.jpg

Tacitus om Nerthus-dyrkelsen

På grund af den nævnte sammenhæng mellem Påske, jævndøgn og Mariæ Bebudelsesdag er det netop i år meningsfuldt at kigge nærmere på de såkaldte *fødselsmysterier* og deres udvikling igennem historien. Den romerske historiker, Publius Cornelius Tacitus skriver i sin *De origine et situ Germanorum liber*, kap. 40:

«Der er intet bemærkelsesværdigt ved nogen af disse stammer ud over deres fælles dyrkelse af Nerthus, det vil sige Moder Jord. De tror, at hun interesserer sig for menneskenes gøremål, og at hun færdes blandt dem. På en ø ude i havet er der en hellig lund, hvor der holder en hellig vogn dækket af et klæde. Kun én præst er det tilladt at røre den. Han kan fornemme gudindens tilstedeværelse, når hun er dér i sin helligdom, og han følger hende med stor ærbødighed, når hun trækkes af sted af køer. De steder, hun vælger at ære med sin tilstedeværelse og tage ophold, fejres det som en festlig højtid: Ingen drager i krig, ingen løfter våben – faktisk lægges alle våben bort. Kun da kendes fred og ro, og de prises, indtil gudinden, træt af menneskers selskab, føres af samme præst tilbage til sit tempel. Derefter bliver vogn og klæde, og hvis man kan tro det, guddommen selv vasket i en ensomt beliggende sø. Tjenesten udføres af slaver, der umiddelbart efter opluges af den selvsamme sø. Derfor er der en hemmelig rædsel og en from uvidenhed om, hvad dét kan være, som kun de dømte får at se.»¹

Inden vi går ind på en mulig baggrund for disse Nerthus-ceremonier kan vi først stille det spørgsmål, hvor den dyrkelse af Moder Jord eller Nerthus, Tacitus beskriver,

egentlig fandt sted? På øen Rügen i Østersøen ud fra Stralsund mellem Rostock og Greifswald findes der en sø, som betegnes som Hertha-søen. Kan Rügen være den «ø i oceanet», som Tacitus omtaler (*Est in insula oceanii*)? Det gør Ludwig Bechstein gældende i sit skrift *Der Herthasee*, hvor han – i ikke ringe grad inspireret af Tacitus – skriver:

«På øen Rügen var Moder Jords helligdom, de gamle urfolk fra det germanske Norden forestillede sig hende som Gudinde og kaldte hende Hertha. En hellig bøgeskov, kaldet for Stubbnitz, omgav en dyb sø. I skoven stod gudindens med et klæde dækkede vogn, med hvilken hun én gang om året kørte igennem landet. To hellige køer trak gudindens vogn, og der hvor den kom hen, herskede der glæde og fylde og idel højtideligholdelse af freden. Ingen havde lov til at strides, ingen måtte gribe til våben. Det varede så længe som gudinden opholdt sig på et sted, og når hun ikke længere ville forblive der, så førte præster hende tilbage i deres helligdom. Da blev hendes vogn, klæder og hendes billedstøtte rengjort, og de slaver, som var tjenere for denne virksomhed, blev ofret i søen, sådan så ingen kunne fortælle videre, hvad der var sket. Sagnet går, at øen Rügen hverken tålte ulve eller katte.»²

Andre kilder taler om, at denne ø også kan befinde sig langs Norges vestkyst. Der findes også flere videnskabelige arbejder om Skedemosse på Øland ved Sveriges østkyst, hvor en offerkult tilsyneladende kan have fundet sted.³ Omkring Kristi tid var netop Skedemosse centrum for rituelle ofringer, også af mennesker, og der er på stedet fundet store guldskatte. En bekendt på Hamar betroede mig for nogle år siden følgende, der tyder på, at

frugtbarhedsritualer ikke har været begrænset til ét sted, men har fundet sted adskillige steder i Norden:

«Oppe på Helgøy (i Mjøsa) ligger Åstjernet. Her formodes det, at dem der gjorde tjeneste ved seremoniene, hvor præsterne udførte seksualakten mellem de to udvalgte fra stammen; de tjenere blev ombragt, fik halsen skåret over og blev sænket i skovsøen. De skulle forhindres i at røbe hemmelighederne. En forhenværende præst i Kristensamfundet (Britt Anderson. LTS) fortalte mig, at dette fant sted på mange øer i de større søer i Skandinavien. Det sætter unægtelig Helgøya i et særligt lys. Det har jeg båret i mig i mange år ...»

Også i den keltiske verden af druider har man sandsynligvis kendt til lignende ritualer. Den amerikanske forfatter, Marion Zimmer Bradley, skildrer således i sit meget autentisk virkende epos om 400-tallet, *The Mists of Avalon* ritualerne omkring Beltrane, der rent tidsmæssigt svarer nogenlunde til vores Valborgs Aften, den 30. april. Ifølge Rudolf Steiner er netop Valborgs Aften en ahrimansk udgave af Mariæ Bebudelsesdag. På denne dag forenedes den kvinde, der var forudbestemt at blive præstinde på Avalon, nemlig Morgaine le Fay, tilsyneladende efter gudindens ønske, sig med sin halvbroder, Arthur – og føder senere frugten af denne forbindelse, den dystre Mordred. Kernen i denne fortælling er Arthurs mission: at forene «the old ways» med den nye religion, kristendommen.

«De Jyske Fødselsmysterier»

Rudolf Steiner bringer som så ofte før en nøgle til forståelsen af det mysterium, der ligger bag Tacitus' omtale af

Nerthus-kulten. I flere foredrag om de såkaldte «Jyske fødselsmysterier»⁴ er Steiner inde på Nerthus – eller Hertha, som han også kalder denne gud, der er af både mandlig og kvindelig karakter og forøvrigt også kaldes for Ing – hvorfra navnet på den germanske stamme ingevonerne – og navnene Inge og Inger – stammer. Nerthus-mysterierne går ifølge Steiner, helt tilbage til det 3. årtusinde før Kristus, men fortsattes på den måde, at deres oprindelige betydning var blevet glemt, helt op til det første århundrede efter Kristus, hvor Tacitus kunne berette om dem i sin *Germania*. Disse mysterier hænger sammen med vore dages Påske på den måde, at forårstiden for de pågældende germanske stammer var den eneste tid på året, hvor undfangelse af børn fandt sted. Sexual- og fødselsmysterierne var hyldet i en underbevidst astral tåge, hvor den kommende sjæl forkyndte sig for sin moder, sådan som englen Gabriel forkyndte Jesu fødsel for Maria på Mariæ Bebudelsesdag, som den dag idag fejres på denne tid af året, den 25.marts.⁵ Alle børn var dermed «julebørn» dengang – og de, der ikke var, siger Steiner, blev betragtet med skepsis. Den seksuelle afholdenhed i den øvrige del af året gav de pågældende germanske stammer deres uhyre kraft, hævder han.

«For den klarsynede bevidsthed kan indretningen (at alle børn blev undfanget ved forårstid og født ved juletid, o.a.) selv i de nordlige egne, hvor den var udbredt og levede blandt de forskellige stammer, allerede knap nok findes i det 2. årtusind (f. Kr) og tager fuldstændigt af henimod det 1. årtusind (f. Kr), hvor de menneskelige undfangelser og fødsler altså bliver fordelt over hele året.»⁴

Steiner afviser Ludwig Bechsteins tese om, at Nerthusceremonierne var knyttet specielt til Rügen. Myten om frugtbarhedsguddommen Nerthus, der i sin vogn stiger ned på søens vande, er ifølge Rudolf Steiner et billede på indre begivenheder i den oversanselige verden, specielt de astrale lidenskaber, der er knyttet til sexualiteten:

«Sådan oplevede de, der tilhørte ingevonernes stamme, på særlig intensiv måde – de andre germanske stammer på en afsvækket måde – i den første Fuldmånetid efter forårsjævndøgn undfangelsens proces: ikke i vågen bevidsthedstilstand, men i drømmeforkyndelse. De vidste dog, hvad det betød vedrørende hemmelighederne i menneskeverdenen og sammenhængen med himlens hemmeligheder.»⁴

De mennesker, der i Tacitus` skildring trækker guddommens vogn, og som altså bliver bevidste om seksualakten, er tabt for en højere udvikling, og myten lader dem derfor lide druknedøden i vandet efter at de sammen med de indviede præster havde skuet den oversanselige proces. Præsterne kunne imidlertid leve videre på grund af deres højere bevidsthed om, hvad der fandt sted. Dette er et billede på en nuance, der er vigtig at få med, nemlig udviklingen af den menneskelige forplantning. Inden den tvekønnede befrugtning indfandt sig på Jorden (på fortidskontinentet "Lemurien") havde der eksisteret en enkønnet befrugtning. Nogle menneskelige væsener forbandt sig for hurtigt med kønsdelingen, mens andre holdt sig tilbage – og dermed muliggjorde en højere udvikling for sig selv. I sin foredragscyklus om Ægyptiske myter og mysterier kommer Steiner under overskriften «Nerthus-mysteriet som billede på overgangen fra den enkønnede til den tvekønnede for-

plantning» ind på, at netop Nerthus-myten er et billede på denne overgang. Han siger:

«Udfra dette synspunkt vil vi imidlertid også forstå noget andet: at der nemlig må have været en overgangstid mellem køns-enheden til kønsdelingen, at der faktisk har eksisteret en vis mellemtilstand mellem hin jomfruelige forplantning, ved hvilken befrugtningen indtrådte som følge af de i jorden levende kræfter, som samtidig var befrugtningssoffer, og den anden art af tvekønnet forplantning. Denne tvekønnede forplantning nærmede sig først fuldstændigt i midten af den atlantiske periode. Tidligere eksisterede der en mellemtilstand. I denne mellemtilstand, da fandt der i en vis epoke en forandring af bevidstheden sted. Da gik mennesket i meget længere tidsrum end idag gennem en ændring af bevidstheden. Det var en tid, hvor bevidstheden var særligt stærk, når mennesket i løbet af natten oplevede sig selv som åndeligt væsen sammen med sine åndelige kammerater. Dagsbevidstheden var derimod svag. Denne bevidsthedssituation vekslede i en anden periode, hvor det sjælelige liv, når så mennesket om natten forlod det fysiske plan, blev svagere. Nu fandtes der tider i menneskehedsudviklingen, i hvilke vi må se et overgangsstadie. Da var bevidstheden knyttet til den fysiske verden, endnu afdæmpet. Og det var i denne dæmpede bevidsthedstilstand, befrugtningen indtrådte. I den afdæmpede bevidsthedstilstands tider, hvor mennesket steg ud af den fysiske verden ind i den åndelige, da fandt befrugtningen sted og mennesket mærkede den kun igennem en symbolsk drømmeaktivitet. På en smuk, ædel måde oplevede det, at befrugtning var indtrådt i søvnen, og kun en følsom, for-

underlig drøm om, hvordan mennesket f.eks. kastede en sten, og denne sten faldt i jorden og hvordan der af jorden så opstod en blomst, eksisterede i menneskets bevidsthed...

Nerthus er den jomfruelige befrugtnings overgangsstadium til den senere menneskelige forplantning. Nerthus, som dykker ned i en dæmringsagtig bevidsthed, iagttager, idet han nedsænkes i et hav af lidenskaber, kun dette i en sart, symbolsk aktivitet; han iagttager kun en afglans af dette. Men de, som endnu på den tid, hvor den højere del af menneskeheden (som havde holdt sig selv tilbage, da kønsdelingen indfandt sig, o.a.) opfattede det sådan, var steget ned, de havde allerede mistet den oprindelige naivitet, og var derved blevet værdige til at lide døden. Erindringen om denne begivenhed fra urtiden blev bevaret i ritualerne i talrige områder af Europa. Man udførte ved erindringsfester på visse tidspunkter en ceremoni. Sådan opstod Nerthus-billedets vogn, som dykkede ned i havet af lidenskab. Og man havde endda den grusomme skik: De, som fik lov til at tjene, og som skulle trække vognen og se, hvad der skete, de måtte være slaver og blev dræbt under ritualet som tegn på, at det var den dødelige menneskehed, der så denne aktivitet. Kun de præster, som var indviet, fik lov til at bivåne ceremonien uden at lide skade. Sådan ser vi af dette eksempel, at Nerthus-kulten i hin tid eksisterede i visse områder, da man i disse områder kendte til det, der her fortælles.»⁴

Denne gamle nordiske mysteriekultur, siger Steiner, er årsagen til, at dyrkelsen af Jesusbarnet netop er blevet særlig stærk i Nordeuropa – det skyldes en dump erindring om disse fødselsmysterier som Steiner kalder dem, og som

han siger særligt fandt sted på den jyske halvø. Og den ubevidste, uskyldsbetonede undfangelsesproces kan også være baggrunden for det kristne dogme om «den ubesmittede undfangelse».

Moseligene – ofre for rituel henrettelse?

Steiner omtaler altså den tilstand i den imaginative bevidsthed, som var et billede af den menneskelige undfangelsesakt, og som frembragte mytologien om Nerthus. Senere – efter det 1. årtusind f. Kr. – er disse imaginative billeder degenereret til en konkret fysisk udlevelse af forårs-mysterierne i ritualer til ære for Ing, Nerthus, Hertha, Frigg, Freya eller hvad guden/gudinden ellers kaldtes, men uden forståelse af deres oprindelige indhold, noget, der sikkert også har været forbundet med den menneskeofring. Steiner var inde på. Måske er dette forklaringen på den såkaldte Tollund-mand, moseliget, der blev fundet den 6. maj 1950 i moseområdet Bjældskovdal ved Silkeborg og var så velbevaret, at fundet først blev indberettet til politiet. Har Tollundmanden – og andre moselig – mon med den ovenstående Nerthus-myte at gøre?

Peter Viggo Glob var en kendt dansk arkæolog og museumsinspektør på Nationalmuséet i København. Som ung fik jeg fat i Glob's "Mosefolket" og læste den som en anden spændingsroman, men også med forundring og andagt. Glob var med sit kunstneriske og praktisk anlagte gemyt – han var en dygtig fremstiller af kryddersnaps – intuitivt kommet på den tanke, at mange af de moselig fra oldtiden, som er blevet fundet i moser rundt omkring i Danmark, Nordtyskland og Sydsverige, må have været ofre for religiøst prægede ritualmord. Og jeg tror, han havde

ret! Glob gjorde opmærksom på, at fletningen i løkken omkring Tollundmandens hals og forøvrigt også indholdet i moseligets mavesæk, som stammede fra hans sidste måltid, måtte være af rituel karakter. Med andre ord: Tollundmanden – og flere andre kendte moselig – var altså blevet ofret. Til Nerthus – Forårs- og frugtbarhedsgudinden? Sandsynligvis, da forskellige undersøgelser tyder på, at i hvert fald Tollundmanden er blevet henrettet i det tidlige forår.⁶

Slik så Tollundmandens hode ud da det blev fundet i 1950 nær Tollund ved Silkeborg. C¹⁴-dateringen viste til tiden 375-210 f.Kr. (Foto: Sven Rosborn.) Kilde:

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tollundmannen.jpg>

Et nyt ”våroffer”?

I moderne tid finder forplantningsakten sted efter menneskets eget personlige valg. Sexualitet er ikke forbundet med undfangelse af børn, men er nu en privat fornøjelse. Sådan var det ikke for 5000 år siden – indtil ca. frem til

det 1.-2. årtusinde før Kristus. Hvor står vi idag? Der ligger enorme kræfter gemt ikke mindst i forplantningskraften og de ekstaseoplevelser, der kan være forbundet med den. På den anden side breder promiskuøs sexualitet sig grænseløst i vor tid ikke mindst via pornografi på internettet. Disse kræfter var oprindeligt primært knyttet til foråret. Man behøver bare lytte til Igor Stravinskys musikværk *Le Sacre du Printemps* til koreografi af Vaslav Nijinsky. Musikken

gengiver forårets frempiblen, men også uhyre stærke livskræfter, og der er ikke tvivl om, at Stravinsky har modtaget inspiration af nogen af de, der har okkult indsigt i baggrunden for netop forårets ritualer. Stravinskys værk er fra året 1913 – året før aggressive Mars-kræfter for alvor blev sluppet løs i verden. Måske er forårsmysteriet med dets karakter af «våroffer» i vor tid noget andet end et spørgsmål om sexuel forplantning sådan som det var tidligere. Den store naturforsker Goethe hentydede til muligheden for, at mennesket kunne blive det, planten var, men på en bevidst, det vil sige uskyldiggjort, måde. Og i Rosenkorsmeditationen fokuseres der også på det menneskelige blod, der indeholder begær – kontra plantesaften, der er uskyldsbetonet. Handler det om muligheden for en sublimeret seksualkraft? Steiner har ikke talt meget om dette emne, sikkert fordi han var klar over, hvor mange ønsker motiveret af personlige begær, der knytter sig til det. Men han har – forsigtigt – antydnet bl.a. i sine foredrag om Richard Wagner og Parsifal – at der eksisterer et Påskemysterium, som netop berører emnet sublimering af seksualkraften. Hentydes der i Påskens Gralsmysterium til *muligheden* for forvandlingen af seksualkræfterne i retning af en evne til sjælelig kærlighedsenhed, som måske minder om det, man finder i lutrede udgaver af tantra-yogaen? Kan sexualiteten også have en spirituel side, som, hvis dens «lavere» aspekt lutres, kan give mennesket nye evner? Mange mennesker i vor tid har faktisk utroligt intense kærlighedsoplevelser med andre mennesker, uden at de behøver involvere sexuel forbindelse. Er vi i den forstand på vej mod en fornyet – men nu bevidst – genoplivelse af fortidens forårsmysterier, måske sådan som den fremstilles i legenden om Parsifal og

Gralen? Antroposofien kan fortælle, at det blod, der flød fra den korsfæstede på Golgatha er af en anden art end almindeligt blod.⁷ Kan en fornyet, spiritualiseret kristendom finde ind til en forståelse af de førkristne hedenske ritualer, og dermed blive konkret ritualskabende på en helt ny måde? Den romersk-katholske udgave af kristendommen har taget patent på at udrydde al hedensk vildskab – og senere fuldførte protestantismen med sin intellektualisering drabet på mytologisering og legender. De nye ritualer må have rod i sande spirituelle oplevelser, ikke i kommercielle behov, for vi er mange, der føler, at Black Friday og Halloween ikke slår til med henblik på at give mennesker tilfredsstillelse af deres længsel efter sammenhæng i livet. Står vi her overfor et moderne Påskemysterium, hvis egentlige betydning for mennesker, tilhører fremtiden og samtidig en mulighed for at skabe tidssvarende ritualer knyttet til foråret? Er de mysterier, jeg har været inde på i denne artikel, forbundet med ældgamle ritualer, der i moderne tid kan fornyes, måske igennem inspiration fra de gådefulde ord, Rudolf Steiner selv udtalte i sit foredrag den 21.12.1916 i Basel, hvor han omtaler Jesusbarnet som «den førstefødte blandt de, der skal finde hinanden i sjælen»? Hele citatet lyder: *«For ham som for den førstefødte blandt de, der skal finde hinanden i sjælen, var hin gamle mysteriekraft draget over fra den danske halvø til det fjerne Østen.»*⁴

Noter

1 Gaius Publius Cornelius Tacitus: *Germania (De origine et situ Germanorum liber*, år 98 e.Kr.) er et etnografisk arbejde om germanske stammer udenfor det romerske rige. Værket er delt i 46 sektioner.

2 Se Ludwig Bechstein: *Der Herthasee*. Bechstein (1801-60, født i Weimar) var skribent, bibliotekar, arkivar og apoteker. Han er kendt for sine samlinger af tyske folkeeventyr.

3 Se f.eks. Maria Vretemark: *Evidence of animal offerings in Iron Age Scandinavia* <https://ecsi.se/wp-content/uploads/2021/11/ActaAth-4-55-06.pdf>

4. Se Rudolf Steiner: *Ægyptische Mythen und Mysterien im Verhältnis zu den wirkenden Geisteskräften der Gegenwart*, 8. foredrag, 10.09. 1908 i Leipzig, og *Zeitgeschichtliche Betrachtungen Das Karma der Unwahrhaftigkeit*, 8. og 9. foredrag, 21. og 24. december 1916 i Dornach. Steiner-citaterne er alle hentet fra de nævnte tre foredrag og oversat af Lars Thor Smith.

5. Esoterisk omtales den del af den sjæleligt-åndelige verden, som sjælen på sin sidste del af rejsen mod inkarnation går igennem, og som den afdøde først går igennem på sin vej efter døden (efter opløsningen af æterlegemet), som «Månesfæren». Følsomme mennesker, mærkeligt nok især mennesker født i Månens tegn, Krebsen, er ofte istand til at fornemme sjæle, der er på vej ned fra (eller efter døden: op igennem) denne sfære.

6 <https://www.museumsilkeborg.dk/hvorfor-skulle-hand%C3%B8>

7 Se f.eks. Judith von Halle: *Korsvejens og gralsblodets hemmeligheder*. Forlaget Jupiter

Den egenkjærlige kjempen

av Oscar Wilde

Hver dag etter skoletid pleide barna å leke i kjempens have. Det var en stor, deilig have med mykt, grønt gress. Her og der stakk vakre blomster, som minnet om stjerner, opp av gresset, og det var tolv ferskentrær. Om våren sprang de ut i et flor av rosa og hvitt, og om høsten var de tunge av frukt. Fuglene satt i trærne og sang så vakkert at barna måtte stanse opp i leken for å høre på dem. "Så deilig vi har det her!" ropte de til hverandre.

En dag kom kjempen tilbake. Han hadde vært på besøk hos sin venn Cornwall-trollet og hadde bodd hos ham i syv år. Da de syv årene var gått, hadde han sagt alt han hadde å si, for han var nokså fåmælt, og han bestemte seg for å vende tilbake til sitt eget slott. Da han kom hjem, fikk han se barna som lekte i haven. "Hva gjør dere her?" ropte han morskt, og barna løp sin vei. "Min egen have er min egen have," sa kjempen; "det kan hvem som helst begripe, og ingen andre enn jeg får leke her". Han bygget en høy mur rundt haven, og satte opp et skilt hvor det sto:

ADGANG FORBUDT!

Han var en svært egenkjærlig kjempe.

Nå hadde de stakkars barna ingen steder å leke. De forsøkte å leke på veien, men den var støvete og full av harde stener. Når de kom fra skolen, ble de gående rundt den høye muren og snakke om den vakre haven innenfor. "Så deilig vi hadde det der inne", sa de til hverandre. Så kom våren,

og overalt var det små blomster og fugler. Bare i haven til den egenkjærlige kjempen var det fremdeles vinter. Fuglene brydde seg ikke om å synge der, siden det ikke var noen barn der, og trærne glemte helt å springe ut. En gang stakk en vakker blomst hodet opp av gresset, men da den fikk se skiltet, syntes den så synd på barna at den smatt ned i bakken igjen og la seg til å sove. De eneste som var fornøyde, var sneen og frosten. "Våren har glemt denne haven," ropte de, "så her kan vi være året rundt." Sneen dekket bakken med et hvitt teppe, og frosten malte trærne med sølv. Så inviterte de nordenvinden til å bo hos dem, og han kom. Han var kledd i pels; han fór rundt i haven og ulte hele dagen og blåste ned alle skorstenspipene. "Dette er et herlig sted," sa han: "Vi må be haglet komme på besøk." Og haglet kom. I tre timer hver dag hamret han løs på takene til slottet, helt til han hadde ødelagt nesten alle takstenene, og etterpå sprang han så fort han kunne rundt i haven. Han var kledd i grått, og pusten hans var som is.

"Jeg kan ikke forstå hvorfor våren kommer så sent i år," sa den egenkjærlige kjempen da han satt ved vinduet og så ut på den kalde, hvite haven. "Jeg håper det blir værømslag." Men våren kom aldri, og ikke sommeren heller. Høsten ga gylden frukt til alle haver, men kjempens have fikk ingen. "Han er for egenkjærlig," sa hun. Derfor var det alltid vinter der, og nordenvinden og haglet, frosten og sneen danset mellom trærne.

En morgen da kjempen lå våken i sengen, hørte han en deilig musikk. Den lød så liflig at han trodde det måtte være kongens musikanter som dro forbi. I virkeligheten var det bare en liten sisik som sang utenfor vinduet hans, men det

var så lenge siden han hadde hørt en fugl synge i haven, at han syntes det var den vakreste musikk i hele verden. Så holdt haglet opp å danse over hodet på ham, og nordenvinden sluttet å ule, og en deilig duft drev inn gjennom det åpne vinduet. "Jeg tror våren endelig er kommet," sa kjempen; og han spratt opp av sengen og så ut. Hva så han? Det var et herlig syn. Barna hadde krøpet inn gjennom et lite hull i muren, og nå satt de i grenene på trærne. I hvert eneste tre han kunne se, satt et lite barn. Og trærne var så glade for å ha barna tilbake at de hadde dekket seg med blomster og viftet blidt med grenene over barnas hoder. Fuglene fløy omkring og kvitret av fryd, og blomstene tittet opp av det grønne gresset og lo. Jo, det var deilig, men i én krok var det ennå vinter. Det var den borteste kroken av haven, og der sto en liten gutt. Han var så liten at han ikke kunne nå opp til grenene på treet, og han gikk rundt og rundt det og gråt. Det stakkars treet var fremdeles dekket av frost og sne, og nordenvinden blåste og ulte over det. "Klatre opp, lille gutt!" sa treet, og bøyd grenene så langt ned det kunne; men gutten var for liten.

Og kjempens hjerte smeltet da han så ut. "Så egenkjærlig jeg har vært!" sa han; "nå vet jeg hvorfor våren ikke ville komme hit. Jeg skal sette den lille gutten opp i treet, så skal jeg rive ned muren, og heretter skal haven min være barnas lekeplass i all evighet." Han var virkelig svært lei seg for det han hadde gjort. Derfor listet han seg ned og åpnet døren ganske stille og gikk ut i haven. Men da barna fikk se ham, ble de så redde at de løp sin vei alle sammen, og det ble vinter igjen. Bare den lille gutten ble igjen, for øynene hans var så fulle av tårer at han ikke så kjempen komme. Og

kjempen listet seg opp bak ham, tok ham varsomt i hånden og satte ham opp i treet. Og treet sprang ut i full blomst, og fuglene kom og sang i det, og den lille gutten strakte ut armene og kastet seg om halsen på kjempen og kysset ham. Da de andre barna så at kjempen ikke var slem lenger, kom de løpende tilbake, og med dem kom våren. "Haven er deres nå," sa kjempen, og så tok han en stor øks og rev ned muren.

Da folk dro til torvs klokken tolv, så de kjempen leke med barna i den vakreste haven de noen gang hadde sett. Hele dagen lekte de, og om kvelden kom de til kjempen for å si adjø. "Men hvor er den lille kameraten deres?" sa han: "Gutten jeg satte opp i treet." Ham var kjempen gladest i av alle, fordi han hadde kysset ham. "Vi vet ikke," svarte barna; "han har gått sin vei." "Dere må si til ham at han må komme i morgen," sa kjempen. Men barna sa at de ikke visste hvor han bodde, og at de aldri hadde sett ham før. Og kjempen ble svært lei seg.

Hver dag etter skoletid kom barna og lekte med kjempen. Men den lille gutten han var så glad i, viste seg aldri igjen. Kjempen var svært snill mot barna, men han lengtet etter den lille vennen sin og snakket om ham rett som det var. "Jeg skulle så gjerne se ham!" sa han titt og ofte.

Årene gikk, og kjempen ble gammel og skral. Han kunne ikke leke som før lenger, derfor satt han i en diger lenestol og nøt haven. "Jeg har mange vakre blomster," sa han, "men barna er de vakreste av dem alle."

En vintermorgen så han ut av vinduet mens han kledde på seg. Nå hatet han ikke vinteren lenger, for han visste at det

bare var våren som sov, og at blomstene hvilte. Plutselig måtte han gni seg i øynene av forundring, og han så og så. Og et vidunderlig syn var det. I den borterste kroken av haven sto et tre helt dekket av skjønne, hvite blomster. Grenene var av gull og bugnet av sølvfrukter, og under sto den lille gutten han var blitt så glad i. Lykkelig stormet kjempen ned og ut i haven. Han skyndte seg over gresset og bort til barnet. Da han kom helt bort til ham, ble han rød i ansiktet av harme, og han sa: "Hvem har våget å såre deg?" For på hendene og føttene hadde barnet sår etter nagler. "Hvem har våget å såre deg?" ropte kjempen; "si det, så skal jeg ta det store sverdet mitt og drepe ham!" "Nei, svarte barnet; "dette er kjærlighetens sår." "Hvem er du?" sa kjempen, og en merkelig ærefrykt kom over ham, og han knelte ned for barnet. Og barnet smilte til kjempen og sa: "Du lot meg en gang få leke i din have; i dag skal du få bli med i min have, som er Paradis."

Og da barna kom den ettermiddagen, fant de kjempen død under treet, helt dekket av hvite blomster.

Eventyret er en bearbejdet versjon av André Bjerkes oversettelse ved Fanny Parow Knill, gjengitt med tillatelse fra Bjerkes arvinger.

Minneord – Ingebjørg Laurantzson

Født 24. juli 1940 - død 27. november 2023

Da Ingebjørg i godt voksen alder fikk spørsmål om hvilken årstid hun likte best som ung på Geilo, antydte hun at «kanskje var vinteren den vakreste årstiden der oppe». Men så kom fjellets forandring gjennom årstidene opp for hennes indre blikk, og hun mente at alt var like fint.

Det var variasjonen som var viktig. Også november med sine helt spesielle lysforhold satte hun stor pris på. Og den siste mandagen i november, med fullmånen i vest og Venus lysende i øst, døde hun fredfullt på Nesodden sykehjem.

Ingebjørg ble født på Geilo 24. juli 1940. Ett år gammel lærte hun å gå på familiestølen Prestholt ved foten av Hallingskarvet. Syv år etterpå ble lillebror Knut Øyvind født. Far Knut var byggmester og felespiller, og mor Kristi drev pensjonat. Ingebjørg ble med far på søndagsskolen og hadde allerede da en sangstemme som ble lagt merke til. Han fortalte fra Bibelen, hun sang, og til slutt fikk alle sitronkake. Ingebjørg vokste opp med denne selvfølgelige barnetroen og så for seg et liv som Frelsesarmesoldat. Hun sang seg også inn i andre miljøer i Hallingdal og ble omtalt som «Hallingdals lille Grete». Etter ferdig skolegang på Geilo dro Ingebjørg som 16-åring til Ringerike folkehøyskole.

Etter endt skoleår dro hun tilbake til foreldrene på Geilo og fikk jobb i den lokale blomster- og matbutikken. Eierens av butikken var opptatt av reinkarnasjon. Ingebjørg var 17 år og hørte om dette for første gang og følte umiddelbart at det var riktig.

Foreldrene mente at Ingebjørg burde bli lærer, og siden hun ikke hadde artium måtte hun på opptaksprøve i Bergen. Opptaksprøven inneholdt sang, og rektor for Musikkonservatoriet satt i bedømmelseskomiteen. Han hørte en stor og vakker stemme og tilbød henne friplass på Konservatoriet. «Spør far», sa Ingebjørg, og far sa ja. Nå begynte to innholdsrike år i Bergen, hvor hun fikk hybel i et kunstnerhjem og lærte seg å verdsette kvalitet og årstider ut fra andre prinsipp enn hjemme på Geilo. Her ble hun også venninne med Berit. Så ble Ingebjørg tildelt et legat på den betingelse at hun studerte videre i Oslo. Hun trengte et sted å bo og en jobb, for legatet var ikke stort nok til å leve av. Hun fikk hybel hos Berits fetter på Eiksmarka. Samtidig døde kona i nabohuset der, og Ingebjørg følte på forunderlig vis at dette hadde noe med henne å gjøre. Ikke lenge etterpå fikk hun da også tilbud om vaskejobb i dette huset. Enkemannen Thorbjørn og sønnen Bernhard trengte hjelp. Sønnen hadde hun ikke truffet, men regnet med at det var han som var den alvorlige unge mannen i litt gammeldagse klær på fotografiet med den merkelige rammen uten hjørner, og hvor man kunne se merkene etter stemjernet.

En dag hun skulle vaske der, satt sønnen og spilte på flygelet, og hun så at det ikke var mannen på fotografiet. Hun så også at sønnen hadde ring på fingeren. Nå kom Ingebjørg inn i et miljø som skulle gi hennes liv en helt ny

retning. Mannen på fotografiet var Rudolf Steiner. Hun og Bernhard gikk lange turer hvor han fortalte om og de diskuterte antroposofi, og hodet til Ingebjørg ble så fylt av disse store tankene at hun måtte hjem og ta fotbad etterpå for å komme i jordisk balanse. Ingebjørg ble kjent med Kristensamfunnet, dro på ungdomsstevner og kom inn i kretsen rundt presten Johannes Hertzberg. Barnetroen fant sin videre vei inn i en antroposofisk verdensforståelse, og hun følte at hun var kommet åndelig hjem. Hjemme på Geilo fikk hun nok litt motstand for dette valget.

Samtidig gikk studiet sin gang. Ingebjørg prøvesang for operasangeren Ingrid Bjoner og fikk venner i sangmiljøet og operakoret i Oslo. Så dro hun til Geilo på påskeferie, og Bernhard ringte og ville hente henne på stasjonen da hun kom tilbake til Oslo. Ingebjørg svarte nei og begrunnet det med ringen på fingeren. Da fortalte han at forlovelsen var brutt. Siden var det de to, og de giftet seg 8. september 1962, på hennes dåpsdag.

To kulturer møttes gjennom Ingebjørg og Bernhard sitt samliv. I Hallingdal var det sterke blodsfellesskap, varme og nærhet, friluftsliv, folkemusikk og bygdeliv. I Laurantzonsfamilien i byen var det antroposofi, åndsfellesskap og individualisme, klassisk musikk og borgerskapets kultur. Ingebjørg fant sitt videre ståsted i begge disse to kulturene. Tinken ble født i april året etterpå, men den lille familien fikk kun få år sammen før Bernhard døde i en frontkollisjon i Rendalen i februar 1965. På vei hjem i bilen, bak begravellesbilen med kisten til Bernhard, hørte Ingebjørg Bernhards stemme i øret. «Vi skal klare dette også, lille mor,» hvisket han. Nå fikk hun bruk for alt hun hadde lært

og trodde på gjennom antroposofien. Hun trøstet seg med skjebnens uransakelige veier, at deres samliv karmisk inneholdt denne hendelsen, og at det var noe hun skulle lære av dette. Ofte fikk hun gjennom dette kraft og styrke til å holde ut savnet og smerten ved å ha mistet Bernhard, og også styrke til å trøste andre som sørget over ham. Men også vanskelige tanker kom, om savn, straff og skyld. De tankene delte hun ikke med så mange. Denne litt skjebnetunge holdningen kunne innimellom gjøre det krevende for henne å ta valg senere i livet.

Også Ingebjørg havnet i en bilulykke året etterpå. En bil kjørte inn i henne fra siden, og hun ble kastet ut av bilen med knust lunge og store skader. Hun var døden nær, lå lenge på sykehus og måtte trene seg opp igjen etterpå.

Ingebjørg skulle nå forsørge seg selv og Tinken, og hun måtte ta en utdanning som muliggjorde dette. Hun begynte på Barnevernsskolen for å bli førskolelærer, for det åpnet veien videre til spesialpedagog- og logopedstudiet. Her kunne hun bruke sin viten om sang og stemmebruk samt sin store interesse for og glede over barn. Så arbeidet hun en tid som førskolelærer, spesialpedagog og logoped. Ved siden av arbeidet som logoped for barn jobbet hun som stemmebrukslærer på Menighetsfakultetet og på Mensendieckutdanningen. I 1991 begynte hun som stemmepedagog på Teaterhøyskolen, hvor hun også var klasselærer for flere klasser. Der var hun i 15 år, og mange av dagens skuespillere har hatt Ingebjørg som lærer.

Ingebjørg likte å reise og var «portugal», hvilket betød at hun dro ofte og gjerne til Portugal, lenge før masseturismen

begynte. Hun lærte seg også portugisisk. Hun var vakker og stilig, og man kjente at Ingebjørg kom inn i rommet. Hun tok plass, som den løven hun var i kraft av sitt stjernetegn. Hun var også i god form. Hun jogget i sommerhalvåret og gikk på ski i vinterhalvåret. Ingebjørg var lommekjent på Hallingskarvet og Hardangervidda og gikk gjerne milevis alene på ski i fjellet vinterstid.

Ingebjørg ville ikke forplikte seg til noe nytt ekteskap. Hun var for alltid gift med sin Bernhard, uttalte hun. Likevel slapp hun lvar inn i sitt liv. De traff hverandre i 1973 og holdt sammen til 2005. De flyttet aldri sammen, men dro på turer og ferier. Ivars barn Inger Johanna og Bård kom dermed inn i livet til Ingebjørg og Tinken. Der kom også Bente, eller Shashi, som mange kaller henne. Hun var Bernhards datter fra før han traff Ingebjørg, og Ingebjørg ville at Tinken og Bente skulle lære hverandre å kjenne.

I 1968 kjøpte Ingebjørg Gamlestugu på Geilo, et forfallent tømmerhus fra 1700-tallet som skulle selges som ved. Broren Knut Øyvind var snartentkt og skjønnte at søsteren som samlet på antikviteter og annet skrap, kunne være interessert. Faren hennes tok ned alle stokkene, høvlet og flikket og satte det opp igjen på nabotomta til pensjonatet. Her var Ingebjørg ofte, med venner, kollegaer og familie. Hun var glad i mennesker, omfavnende og hjertevarm, og mange har fått telefon fra Ingebjørg på bursdagen sin, med sang og gratulasjoner.

I 1982 døde far til Ingebjørg. Det var kanskje ham hun var mest knyttet til i sin familie, og nå slapp hun sorgen løs.

Kanskje falt det også tårer over Bernhard i denne sorgen, de hun ikke hadde grått den gang.

Ingebjørg elsket sine to barnebarn Mira og Markus. Hun hadde et arkiv i hodet av gamle barnesanger, rim og regler til alle anledninger. Hun sang og fortalte og var en kulturformidler og tradisjonsbærer. Det var en selvfølge at barnebarna skulle ha Hallingbunader. Ingebjørg kunne navn på alle fjellblomstene og fuglene, så det var en oppdagelsesreise å være med henne på tur. Hun hadde et sterkt forhold til Lucia-fortellingen og lagde flotte høytidsfeiringer. Hellig trekongers-aften samlet hun alltid venner, og etter hvert familie til feiring, med sterkt krydret mat, Draumkvedet, dikt og fortelling. Man skulle ha gode manerer, spise pent, ikke banne. Hun var lydhør overfor barnebarnas interesser og hørte gjerne på kaptein Sabeltann hele veien fra Oslo til Geilo. For å imøtekomme Markus, prøvde hun seg også med diktning og fremførelse innen sjangeren rap. Pekte Mira på noe som var fint, fikk hun det umiddelbart. Da Markus kom på besøk med kjæresten Marie, tok Ingebjørg henne rett inn i sitt hjerte, som hun selv sa. Hun var en sjelevenn hvor alder ikke spilte noen rolle, litt grenseløs i sin frihet, men full av livskraft og kjærlighet.

Det er ikke mange svigermødre som får sin egen sang. Ingebjørg er hovedpersonen i Lars sin sang «Svigermor», hvor alt man kan være redd for, settes ord på, men også hvilken livserfaring og omsorg som ligger bak alle formaninger.

Ingebjørg var 65 år da hun ble rammet av et kraftig hjerneslag som gjorde henne lam på venstre side. Ingebjørg

trodde lenge at hun kunne trene seg tilbake til sitt gamle jeg. Etter et par år innså hun at hun aldri mer ville klare å gå på ski. Det var smertefullt. Ennå bodde hun i leiligheten i Oslo, med pleiere innom mange ganger i døgnet. Mira bodde der også et år. Ingebjørg ble deprimert og fikk medisin mot dette som forandret kroppen. Hodet fungerte heller ikke så godt lenger. Etter fem år flyttet hun til leilighet på Nesodden og etter ytterligere fem år til sykehjemmet på Nesodden, nær Tinken og familien. Og der ble hun resten av livet, de siste par årene sengeliggende. Tinken var innom mange ganger i uka. Tinken leste antroposofi og romaner for henne til begges store glede. Tinken hadde gjennom årene vært hennes nærmeste fortrolige, og også nå åpnet Ingebjørg for dypere refleksjoner over livets erfaringer og åndelige sider. Hun gledet seg også stort over å følge årets gang gjennom nye blomster hver uke og annen pynting som passet til den enkelte årstid.

Ingebjørg hadde alltid hatt en grunnleggende positiv holdning til livet, også nå til tross for all den fysiske motstanden. Hun klagde lite, verken på mat eller pleie, men tok imot med takknemlighet. I november fikk hun en kraftig forkjølelse med stygg hoste, og det var hardt for den sengeliggende kroppen å håndtere. Og 58 år etter at Bernhard døde, og 17 år etter hjerneslaget som hadde forandret hennes liv, gikk hun ut av tiden. Ingebjørg trodde på et åndelig liv etter døden og var nysgjerrig på hva som ventet henne der. Nå vandrer hun legemsfri inn over de åndelige vidder, hvor tid er blitt til rom, og avstand ikke regnes i mil, men i åndserfaringer.

Kristine Høiland

Morgon

När morgonens sol genom rutan smyger,
glad och försiktig,
lik ett barn, som vill överraska
tidigt, tidigt en festlig dag –
då sträcker jag full av växande jubel
öppna famnen mot stundande dag –
ty dagen är du,
och ljuset är du,
solen är du,
och våren är du,
och hela det vackra, vackra,
väntande livet är du!

Karin Boye, fra samlingen Till Dig, 1963

INNSAMLINGSAKSJON TIL DE TO NYE OVERNATTINGSHUSENE PÅ OLSBY

Kjære alle sammen!

Aller først:
Hjertelig takk til alle bidragsytere i innsamlingsaksjonen!

Store og små bidrag har kommet inn, og pr. i dag kan vi med glede meddele at det står 1.124.057,- på Olsby sin gavekonto!

Kontrakt med byggefirma er underskrevet når dette leses. De to nye overnattingshusene skal etter planen ferdigstillelse innen november i år. Arbeidet med fullfinansieringen fortsetter. Kostnadsrammen har steget til 4.375.000,-, noe som tilskrives det generelt økte kostnadsnivået.

Med muntlig tilsagn om gaver og støtte gjenstår det fremdeles 1.575.000,- for å fullføre prosjektet.

Vi fortsetter å søke støtte fra fond, stiftelser, institusjoner og bedrifter, og trenger all støtte vi kan få!

Alle bidrag mottas med stor takknemlighet og vil uavkortet gå til byggeprosjektet.

Hjertelig hilsen Stiftelsens styre ved Sigrid Løvlie, Øystein Løvlie, Daan Ente og Anne-Marit Bårdseth

Olsbys gavekonto: 1822.37.07218 | Vipps: 131153 (Støtteforeningen Olsby)

Nordisk seminar for Kristensamfunnet

Seminaret tar form og en del har meldt seg på.

Ideen til Nordisk seminar ble lagt frem på Nordisk prestemøte på Olsby i 2022 av Fritjof Winkelmann fra Helsinki. Han har spurt seg selv om hva som kan gjøres for å få flere prester til menighetene i Norden. I løpet av samtalene ble det klart at et rent presteseminar, det ville vi ikke lage, men et seminar for Kristensamfunnet i Norden.

De to som leder presteseminarer i Hamburg, Christian Schäffler og Ulrich Meier sa seg villige til å være med og utforme seminaret. De to er da også garantister overfor syverkretsen, som består av fire lenkere og tre overlenkere, har det øverste ansvar for utdannelsen av nye prester.

Nordisk Seminar er ønsket velkommen i menigheten i Järna, Sverige. Og i Skäve, som er en vernet arbeidsplass gir oss undervisningsrom og bespisning. Vi har reservert overnatting i de gamle studenthusene i Ytterjärna.

Vi håper at mennesker vil delta i seminaret og at det vil bli inspirerende for Kristensamfunnet i Norden.

Nordisk Seminar har en hjemmeside hvor du finner kalender, tema og priser: <https://nordic-seminary.org/>

Du kan også følge oss på Facebook:
<https://www.facebook.com/NordicSeminary/>

Siri Schultze-Florey

Gravferder

Anne Kirsti Brække

- Født: 29. oktober 1941 i Moss
- Død: 26. november 2023 i Oslo
- Bisettelse: 30.11.2023 Østre Gravlund,
- Minnehandling for de døde: 02.12.2023

Ingebjørg Laurantzson

- Født 24.07.1940 på Geilo.
- Død 27. november 2023, Nesoddtunet.
- Utsigning 30. november.
- Bisettelse 11. desember 2023, Vestre Gravlund.
- Minnehandling 16. desember, Mikaelkirken.

Tove Svendsen Schulz

- Født 12. mai 1952 i Bergen.
- Død 2. januar 2024 i Bergen.
- Den siste olje, 28. desember.
- Utsigning 4. januar, Slettemarken sykehjem.
- Bisettelse 6. januar.
- Vielseshandlingen for de døde 18. januar.

Inger Elisabeth Ziegler

- Født 01. mai 1941 på Rjukan
- Død 13. januar 2024 i Oslo
- Utsigning 15. januar, Mikaelkirken
- Bisettelse 20. januar, Mikaelkirken
- Minnehandling 3. februar.

Ischariot

De gav meg tredve sølvpenge, og jeg
– som ante noe meget mer i dette -,
jeg tok imot og viste dem den rette.
Hva var det hele blitt til uten meg?

I haven var det mørkt. Og mellom seg
tok knektene ham bort, forvåkne, trette.
Og han var blek, men skrittene var lette.
Så tok jeg pengene og gikk min vei.

Det var en vår. Og grenen som jeg valgte
var tung og duvende av blomstersne.
Så var vi begge frukt – på hvert vårt tre.

Før Passah var det; husene var kalkte.
Før det ble Sabbath måtte det skje:
De andre – flyktet: Bare vi to ble.

Jens Bjørneboe

Menigheter

Kristensamfunnet i Norge - www.kristensamfunnet.no

Kristensamfunnet i Bergen,
John Lunds plass 1, 5007 Bergen.

bergen.kristensamfunnet@gmail.com

- Svenn Olav Kalvø, Eidsvågveien 21 B, 5101 Eidsvågneset.
917 33 333, svennolav@gmail.com
- John Rawcliffe (pensjonist), mobil 905 53 065,
john.rawcliffe@gmail.com

Kristensamfunnet i Oslo, Mikaelkirken,
Oscarsgt. 84, 0256 Oslo.

post.kio@kristensamfunnet.no

- Kristine Høiland, Holmboes gt. 6B, 0357 Oslo
901 04 937, krishoei@online.no
- Daan Ente, Huitfeldts gate 35c, 0253 Oslo
484 43 975, ente.daan@gmail.com
- Elisabeth Sykora, Skådalsveien 27 B, 0781 Oslo
413 47 335, elisabeth.sykora@gmail.com

Kristensamfunnet i Hamar og Mjøsområdene

- Daan Ente, Vardebergvegen 474, 2337 Tangen
484 43 975, ente.daan@gmail.com

Kristensamfunnet i Trøndelag, Prinsensgt. 53, 7011 Trondheim.

- Siri Schultze-Florey, Henrik Ourensvei 3, 7069 Trondheim, 476 00 635, siris-f@hotmail.com
- Markus Schultze-Florey, Henrik Ourensvei 3, 7069 Trondheim, 909 84 725, markussf@online.no

Kristensamfunnet i Stavanger

- Siri Schultze-Florey, Henrik Ourensvei 3, 7069 Trondheim, 476 00 635, siris-f@hotmail.com
- Markus Schultze-Florey, Henrik Ourensvei 3, 7069 Trondheim, 909 84 725, markussf@online.no

Omslag:

Forsiden: Akvarell av Erle Kristine Blair Smit

Baksiden: Foto av Nils Langeland

Neste frist for innlevering 8. mai 2024

Lay-out: Gry Veronica Alsos